

Svarīgākais īsumā

- ASV IKP pieaugums 2009. gada 4.ceturksnī – 5,7%
- Davosā apspriež banku sektora regulēšanu nākotnē

Nedēļa tirgos un ekonomikā**ASV IKP pieaugums 2009. gada 4.ceturksnī – 5,7%**

Kā liecina ASV Tirdzniecības departamenta (*US Department of Commerce*) publicētā provizoriskā informācija, 2009. gada 4. ceturksnī gada izteiksmē ASV iekšzemes kopprodukta pieauguma temps sastādīja 5,7%.

No vienas puses, tas ir daudz labāk nekā bija prognozēts – pirms datu publicēšanas analītiķu aplēses norādīja uz 4,6%. No otras puses, tas ir tikai provizorisks rādītājs, un, iespējams, tas tiks pārskatīts un pazemināts – 2009. gada 3. ceturksnī provizoriskais rādītājs sastādīja 3,5%, bet precizētais rādītājs tika pārskatīts līdz 2,2%.

Un, lai gan 5,7% rādītājs izskatās ļoti labi, un varētu būt apliecinājums tam, ka ekonomikas stimulēšana ASV darbojas efektīvi, ir daži apsvērumi, kas liek apšaubīt ASV atlabšanas tempu ilgtermiņā. Šie apsvērumi ir vistiešākā veidā saistīti ar galvenajiem ASV iekšzemes kopprodukta pieauguma iemesliem.

Pirmais un galvenais apsvērumis ir tas, ka IKP pieaugums notika galvenokārt uz uzkrājumu veidošanās rēķina. Privāto uzkrājumu veidošana deva 3,39% punktus no kopēja IKP pieauguma cipara 5,7%, t.i., gandrīz divas trešdaļas. Tas, ka 2009. gada 4.ceturksnī ASV uzņēmumi sāka masveidā palielināt krājumus, ir saistīts ar krājumu samazināšanu iepriekšējos periodos. 2008. gada beigās – 2009. gada sākumā, sakoties krīzei, ASV uzņēmumi samazināja iepirkumus un ražošanas apjomus un mēģināja izpārdot esošos preču krājumus. 2009. gada laikā preču krājumus tā vai citādi izdevās izpārdot,

un tagad ASV uzņēmumi atkal ir sākuši veidot preču krājumus, lai nodrošinātu savu darbību nākamajos periodos. It īpaši lielu ietekmi uz ASV rādītāju krājumu veidošana deva 4. ceturksnī. Ja 3. ceturksnī gada izteiksmē krājumu veidošanas ieguldījums kopējā IKP rādītājā sastādīja tikai 0,69% punktus, tad 4. ceturksnī, kā jau minēts, tas deva 3,39% punktus. Ja patēriņš ASV paliks tikpat vājš, tad, izveidojot krājumus, ASV uzņēmumi atkal samazinās pasūtījumu apjomus un gaidīs, kamēr izdosies izpārdot 2009. gada beigās iepirktais vai saražotās preces.

Bet privātais patēriņš ASV joprojām paliek vājš – tas ir otrais apsvērumis, kas neļauj pārlieki optimistiski uztvert ASV IKP pieauguma perspektīvas. 4. ceturksnī kopējā IKP ciparā tas deva 1,44% punktus, tas ir pat mazāk nekā 3. ceturksnī – toreiz privātā patēriņa ieguldījums sastādīja 1,96% punktus. Pie tam, ja 3. ceturksnī 1,59% punktus deva privātais preču patēriņš, tad šoreiz preču patēriņš deva tikai 0,61% punktus. Šeit, protams, savu lomu nospēlēja tas, ka 3. ceturksnī beidzas ASV valdības programma *cash-for-clunkers*, kuras ietvaros ASV valdība subsidēja jauno automašīnu iegādi, ja tās pircējs nodeva utilizācijai veco mašīnu. Šī programma noveda pie diezgan būtiska pārdoto automašīnu skaita pieauguma (kopā automašīnu tirdzniecība deva 0,81% punktus 3. ceturksnī rezultātā), bet 4. ceturksnī, pēc šīs programmas izbeigšanas, pieprasījums pēc mašīnām būtiski samazinājās – tā ieguldījums kopējā IKP pieaugumā 4. ceturksnī bija negatīvs (-0,57% punkti). Pieprasījums pēc citām precēm auto tirdzniecības apjomus nekompensēja, un rezultātā preču privātā patēriņa ieguldījums kopējā IKP pieauguma ciparā izrādījās

Kontaktinformācija: e-pasts: info@hipofondi.lv; tālr. 6 777 4455

Šim pārskatam ir vienīgi informatīvs nolūks – tas nav uzskatāms par mārketinga paziņojumu, ieguldījumu pētījumu vai gada/starpperioda finanšu pārskatu, kura sagatavošanas nepieciešamību nosaka normatīvie akti. Šo pārskatu vai nevienu no tā daļām nevar uzskatīt par tiešu un/vai netiešu rekomendāciju attiecībā uz jebkādu aktīvu un finanšu instrumentu pirkšanu, pārdošanu vai iesaistīšanos jebkura cita veida aktivitātes. IPS „Hipo Fondi” neuzņemas nekādu atbildību par tiešiem/netiešiem zaudējumiem (ieskaitot neiegūto peļņu), kā arī soda sankcijām, kas var rasties pārskata ietvertās informācijas izmantošanas dēļ, kā arī par jebkādam citām pārskatā ietvertās informācijas un tajā izteikto apgalvojumu izmantošanas sekām. Visi pārskatā ietvertie secinājumi ir balstīti uz informāciju, kas pieejama pārskata sagatavotājiem un kuru pārskata sagatavotāji uzskata par ticamu; neskatoties uz šo, pārskata sagatavotāji neuzņemas nekādu atbildību par šīs informācijas pareizību un/vai precizitāti.

diezgan tuvu tam, kāds tas bija reģistrēts 2009. gada 1. ceturksnī – 0,56% punkti.

Lielāko ieguldījumu šoreiz deva pakalpojumu privātais patēriņš – tā kopējais ieguldījums sastādīja 0,83% punktus. Bet arī šeit var būt zemūdens akmeņi. No šiem 0,83% punktiem vairāk nekā pusi - 0,44% sastādīja mājokļa un komunālo pakalpojumu pieprasījuma pieaugums. Iespējams, tas bija vienkārši saistīts ar to, ka gada vidū ASV nedaudz pieauga (ASV nekustamā īpašuma cenu indekss *Case Shiller 20* reģistrēja nekustamo īpašumu cenu pieaugumu no maija līdz septembrim). Rezultātā šie 0,44% punkti kopējā IKP pieauguma rādītājā varētu izrādīties vienkārši īres maksas pieauguma rezultāts.

Un visbeidzot – 0,43% punktus deva investīcijas uzņēmumu pamatlīdzekļos. Pie tam ieguldījumi būvniecībā samazināja šo rādītāju par 0,52% punktiem, bet investīcijas datoros un programmatūrā palielināja to par 0,81% punktiem. Protams, tāda veida investīcijas arī varētu palielināt ekonomikas atdevi, bet, kā parādīja 1990-to gadu *dotcom* burbulis, investīcijas virtuālajā ekonomikā ne vienmēr ved pie izaugsmes reālajā ekonomikā. Tajā pašā laikā investīcijas rūpniecības iekārtās samazinājās. Diez vai investīcijas programmatūrā un datortehnikā ļaus ASV samazināt atkarību no importa, kas nāk galvenokārt no Ķīnas, un uzlabot ārējās tirdzniecības rādītājus.

Kopumā varētu teikt, ka, lai gan ASV IKP cipari tīri statistiski izskatās labi, tie neliecina nedz par ASV ekonomikas strukturālajām izmaiņām, nedz par to, ka ASV atkal iziet uz ilgtspējīgās attīstības ceļu.

Arī tirgus uztver ASV pozitīvos rādītājus piesardzīgi. 29. janvārī, kad tika publicēti ASV IKP rādītāji, ASV akciju tirgus indeksi (gan *Dow Jones*, gan *S&P 500*) nokritās. ASV IKP pieaugums neizraisīja tirgus dalībniekiem nekāda optimisma.

Davosā regulatori apspriež banku sektora regulēšanu nākotnē

Iepriekšējās nedēļas beigās notika Pasaules ekonomikas forums Davosā, Šveicē. Uzmanības centrā bija banku regulēšanas jautājums. Samīts notika ASV administrācijas iecerēto finanšu sektora reformu fonā. Šie plāni paredz ierobežot banku sektora dalībnieku lielumu, pakļaut tos stingrākai regulēšanai, kā arī ierobežot iespēju riskēt ar savu naudu, iesaistoties spekulatīvajās operācijās finanšu tirgū. Šo plānu mērķis ir izvairīties no situācijas, kad pastāv bankas, kuru bankrots var iznīcināt

visu banku sistēmu, un tās aktīvi iesaistās riskantos darījumos.

Davosā arī tika plaši apspriests jautājums par to, kā izvairīties no pasaules mēroga finanšu krīzēm nākotnē. Veidus, kā varētu nodrošināt banku sektora aizsardzību pret problēmām nākotnē, meklēja gan paši baņķieri, gan to regulatori.

Viens no piedāvājumiem no banku puses bija speciālā fonda veidošana. Šis fonds jāveido no finanšu tirgus dalībnieku atskaitījumiem, un tam ir jāglābj sistemātiski svarīgi finanšu tirgus dalībnieki no bankrota. Tāds fonds varētu noņemt no atsevišķu valstu finansēm izdevumus banku glābšanai krīzes gadījumā.

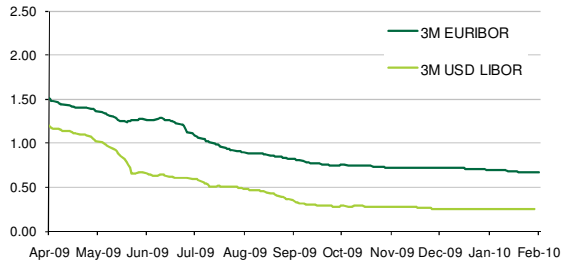
Privāto banku glābšana tiktu īstenota par privātā fonda naudu. Izveidot tādu fondu samītā piedāvāja *Deutsche Bank* prezidents Jozefs Akermans (*Josef Ackermann*) un *Barclays* prezidents Bobs Daimonds (*Bob Diamond*). Šo iniciatīvu atbalstīja arī *Financial Stability Board* vadītājs Mario Dragi (*Mario Draghi*). Tajā pašā laikā, pēc citu samita dalībnieku atzinuma, tāda fonda izveide prasītu vairākus gadus, kas ir ļoti daudz, jo nepieciešamība aizsargāt banku industriju pret sistemātisku risku iedarbību pastāv jau šodien.

Cita problēma, kas ietekmēja Davosas samita gaitu, bija Ķīnas pieaugošais svars pasaules ekonomikā. Tā, piemēram, Starptautiskā valūtas fonda priekšsēdētājs Dominiks Šross-Kāns (*Dominique Strauss-Kahn*) norādīja, ka, lai gan pasaules ekonomikas atlabšana notiek ātrāk nekā prognozēts, tā nenotiek visā pasaulē vienmērīgi – valstis-eksportieri (galvenokārt – attīstības valstis) veiksmīgi attīstās, bet valstis-importieri (pārsvārā attīstītajās valstīs) vēl nevar pārvarēt savas problēmas. Protams, tas ir mājienis Ķīnas virzienā. Attīstītās valstis, kuru interesēs rīkojas SVF, jau sen vēlās, lai Ķīna ļautu savai valūtai sadārdzināties pret ASV dolāru un citām attīstīto valstu valūtām, tādējādi palielinot patēriņu Ķīnā, samazinot Ķīnas eksportu un palielinot importu uz Ķīnu. Attīstītās valstis cer izmantot pieaugumu Ķīnā, lai dotu impulsu arī savām ekonomikām.

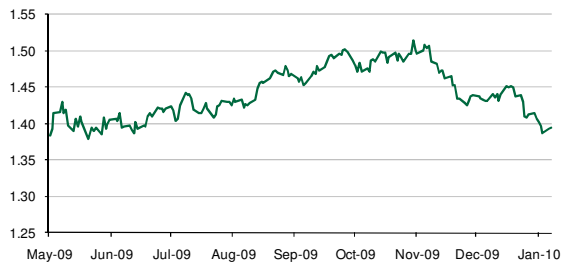
Patī Ķīna nereaģē uz aicinājumiem ļaut jaunam sadārdzināties. Ķīnas pārstāvji Davosā – vicepremjers Li Kečjan (*Li Keqiang*) un centrālās bankas priekšsēdētāja vietnieks Žu Mins (*Zhu Min*) uzsver, ka Ķīna pagaidām nemainīs savu valūtas politiku – politikas pārmaiņas notiks 4 vai 5 gadu laikā. Ķīna labprāt izmanto priekšrocības, kuras viņai dod pašreizējais „pasaules darbnīcas” statuss, un nevēlas palīdzēt citām valstīm, upurējot savus pieauguma tempus.

Akciju tirgus indeksi		01.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
MSCI World	Pasaule	288.53	293.90	299.72	282.59	266.14	208.02	-
MSCI Emerging Markets	Attīstības valstis	934.22	959.06	980.61	914.26	844.02	529.53	-
S&P 500	ASV	1089.19	1096.78	1126.42	1036.19	987.48	825.88	1445.94
DJIA	ASV	10185.53	10196.86	10548.51	9712.73	9171.61	8000.86	12673.68
Xetra DAX	Vācija	5654.48	5631.37	5957.43	5414.96	5332.14	4338.35	6851.28
Nikkei 225	Japāna	10205.02	10512.69	10546.44	10034.74	10356.83	7994.05	17519.50
Shanghai Composite	Ķīna	2941.36	3094.41	3262.60	2995.85	3412.06	1990.66	2785.43
RTS	Krievija	1470.79	1485.92	1426.93	1348.54	1017.47	535.04	1894.25
Bombay Sensex	Indija	16356.03	16780.46	17343.82	15896.28	15670.31	9424.24	14267.18
Bovespa	Brazīlija	66571.73	66220.04	68588.41	61545.50	54765.72	39300.79	44815.01
OMX Baltic	Baltija	416.93	378.16	314.42	319.25	-	-	-
OMX Riga	Latvija	336.51	318.02	278.94	296.05	258.64	239.97	695.80
OMX Tallinn	Igaunija	585.75	525.62	404.58	414.34	297.86	298.01	-
OMX Vilnius	Lietuva	318.54	294.79	261.77	284.31	193.72	191.26	-
Valūtas tirgus		01.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EUR/USD		1.3927	1.4150	1.4323	1.4715	1.4247	1.2780	1.3021
USD/LVL		0.5082	0.4991	0.4947	0.4815	0.4910	0.5447	0.5346
EUR/LVL		0.7068	0.7059	0.7086	0.7085	0.6995	0.6965	0.6961
EUR/SEK		10.1061	10.2289	10.2431	10.4312	10.2358	10.7049	-
EUR/RUB		42.1937	42.6042	43.4144	42.9054	44.8232	45.6885	34.4875
Naudas tirgus		01.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EURIBOR	O/N	0.32	0.34	0.41	0.40	0.36	1.27	3.57
	3M	0.67	0.67	0.70	0.72	0.89	2.09	3.79
	6M	0.97	0.97	0.99	1.00	1.14	2.18	3.92
USD LIBOR	O/N	0.17	0.17	0.17	0.18	0.24	0.31	5.30
	3M	0.25	0.25	0.25	0.28	0.48	1.18	5.36
	6M	0.38	0.39	0.43	0.56	0.93	1.66	5.40
LVL RIGIBOR	O/N	1.33	1.37	1.42	1.95	5.78	4.74	3.38
	3M	3.61	4.00	6.80	13.90	16.14	10.28	4.28
	6M	5.82	6.78	8.81	14.80	17.94	11.02	4.79
Valsts obligācijas		01.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Vācija (Bund)	2 gadi	1.14	1.11	1.33	1.31	1.29	1.53	3.94
	10 gadi	3.19	3.22	3.38	3.25	3.34	3.29	4.09
ASV (Treasuries)	2 gadi	0.86	0.82	1.15	0.90	1.12	0.95	4.97
	10 gadi	3.66	3.63	3.84	3.39	3.48	2.85	4.84
Lielbritānija (Gilts)	2 gadi	1.23	1.23	1.29	0.86	1.23	1.50	-
	10 gadi	3.89	3.91	4.01	3.62	3.80	3.71	-
Kredītspredi		01.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Eiropas investīcijas reitinga	3 gadi	62	57	44	67	65.42	-	-
kompāniju CDS spredi	5 gadi	83	83	71	89	87.53	-	-
iTRAXX Europe	10 gadi	97	99	88	102	91.05	-	-
Eiropas augstā ienesīguma	3 gadi	375	375	355	459	595.28	-	-
parāda instrumentu CDS spredi	5 gadi	459	458	421	516	610.00	-	-
iTRAXX Crossover	10 gadi	479	484	446	503	549.04	-	-
Izejvielas		01.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Nafta	(NYM Light Crude - Futures), USD	74.43	74.54	79.36	77.00	69.45	41.68	57.30
Zelts	XAU, USD	1 106.95	1 097.85	1 096.35	1 044.40	953.75	926.75	657.20
Varš	(Copper 3M - Futures), USD	6 832.00	7 465.00	7 375.00	6 479.75	5 719.20	3 155.25	5 635.25

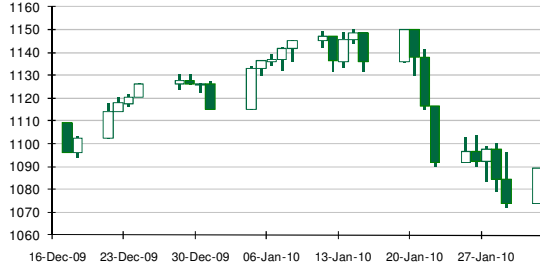
3M naudas tirgus likmes

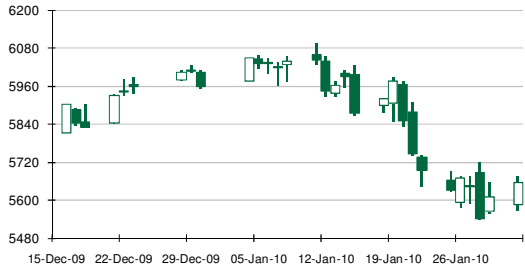
EUR/USD kurss

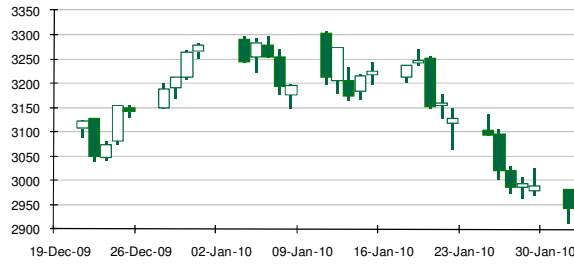
ASV akciju indeksa S&P 500 vērtība

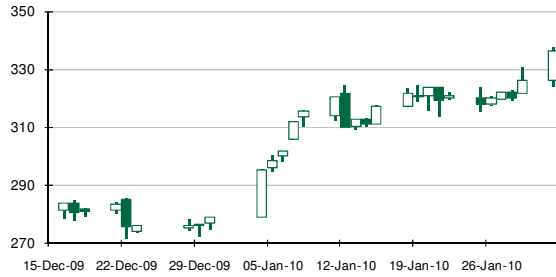
Vācijas akciju indeksa XETRA DAX vērtība

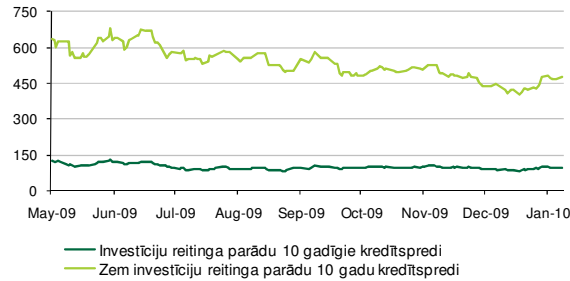
Shanghai Composite indeksa vērtība

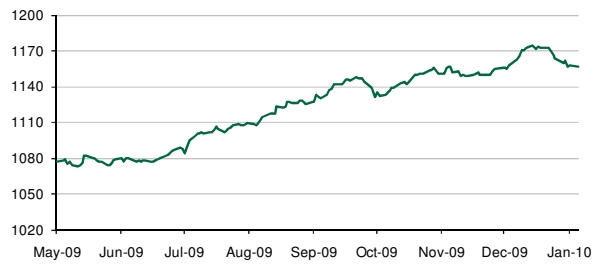
OMX Riga indeksa vērtība

10 gadīgo obligāciju kredītspreidi (CDS)

HFRX globālais hedžfondu indekss

Pārskatā izmantotās informācijas avots: Thomson Reuters, US Department of Commerce